

КОНФУЦІАНСЬКИЙ ПРИНЦИП СЯО ЯК ОСНОВА КИТАЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто принцип сяо як один з головних морально-етичних постулатів китайської цивілізації, розглянуто його позитивний і негативний вплив на розвиток китайського суспільства.

Ключові слова: принцип сяо, китайська цивілізація, конфуціанство, мораль, культ предків.

Abstract

The paper considers the principle of xiao as one of the main moral and ethical postulates of Chinese civilization, its positive and negative impact on the development of Chinese society.

Keywords: Xiao principle, Chinese civilization, Confucianism, morality, ancestral worship.

Вступ

Китайська культурна традиція має неперервну в кілька тисяч років тривалість. Це одна з небагатьох давніх цивілізацій, яка змінюючись, але не зникаючи з історичної мапи світу увійшла в третє тисячоліття. Стійкість складної багатоелементної структури залежить від значної кількості факторів. Подібне стосується й людських спільнот, в їх розвитку чимале місце займають чинники доволі несподівані, але якщо в певній суспільній організації є вагомі стабілізуючі елементи, підвалини, які визначають загальну систему координат цього суспільства, то воно має перспективу довготривалого існування.

За звичай такими цивілізаційними підвалинами виступають відповідні цінності, найчастіше зі сфери морально-етичних поглядів того чи іншого народу, які згодом отримують теоретичне обґрунтування в філософських працях представників того чи іншого суспільства.

Результати дослідження

Як і в багатьох стародавніх культурах так і в Китаї свого часу дуже вагоме місце в системі суспільних відносин відігравав культ предків. Популярна ідея минулого кращого часу – золотого віку мала місце й Піднебесній імперії. Такий стан речей неминуче призводив до особливого пошанування попередніх поколінь, на родинному рівні старших предків роду. Надбання попередників мали особливий статус, оскільки вони пройшли випробування часом й підтвердили свою ефективність.

Згодом стародавній культ предків був включений з відповідним філософським осмисленням у вигляді морально-етичного вчення в систему поглядів конфуціанства. Як зазначають Докаш В.І., Лешан В.Ю.: У конфуціанстві сильно розвинений культ попередників – як мертвих, так і живих. Він став універсальною і загальною нормою поведінки, найпершим обов'язком кожного китайця [1, с. 108].

У вченні Конфуція важливе місце займає принцип сяо – синівська пошана. Сенс сяо полягає в служінні батькам за відповідними правилами, з дотриманням усталених традиційних ритуалів. Орієнтація на старших на минуле є яскравим виявом консерватизму, але саме й він забезпечив стійкість (не завжди успішну) китайської цивілізації. Пошанування сином батька екстраполюється на всю систему суспільних відносин і трактується як пошана до старшого як за віком, так і за суспільним становищем, що врешті решт забезпечує стійкість владних структур і загалом суспільства.

Але окрім позитивних аспектів культу предків, принципу сяо в них є й негативний. Мається на увазі неприязне ставлення до нового, до впровадження нових підходів як до організації суспільного життя, так і нових технологій у виробництві. Значною мірою цим було зумовлене

непровідне місце Китаю в світовій економіці не зважаючи на величезний людський потенціал і природні ресурси.

Висновок

Сьогоднішній Китай є однією ключових економік світу, в ньому широко використовуються новітні технології, самі китайці стали активними й успішними розробниками подібних технологій. Можемо констатувати, що сучасному Китаю вдалося поєднати морально-етичний консерватизм, що базується на принципі сяо з вчення Конфуція з ідеєю науково-технічного прогресу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Докаш В.І., Лешан В.Ю. Загальне релігієзнавство. – Чернівці: Книги –ХХІ, 2005. – 376 с.

Теклюк Анатолій Іванович — кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, директор Центру соціальних комунікацій і лідерства ВНТУ, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: gcvr216@gmail.com.

Tekliuk Anatolii Ivanovich - Candidate of Philosophy, Associate Professor, Department of Philosophy and Humanities, Director of the a center for social communication and leadership VNTU, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail gcvr216@gmail.com.